

HILSNINGSTALE PÅ NORGE'S BONDELØGS LANDSMØTE I HAMAR
ONSDAG 23. JUNI 1976 KL. 19.00.

Jeg hilser landsmøtet fra Regjeringen og ønsker til lykke med det arbeid som skal gjøres under samlingen her på Hamar.

I det alminnelige offentlige ordskifte snakkes det mye og ofte om hva det er som preger vår egen tid.

De slutninger som trekkes er mangfoldige og ikke alltid like entydige.

En gammel sannhet forteller oss at det kommer an på øynene som ser. I det ligger et meget nødvendig forbehold

- 2 -

en må ta med seg i de fleste situasjoner når samfunnsanalytikere av ulike slag er ute og går.

Da våre forfedre skulle finne svar på grunnleggende spørsmål om hvor de stod, hvor de kom fra og hvor veien gikk framover, hva gjorde de da?

Noen av dem gikk til de lærde filosofer, noen gikk til "Den store boka", noen repeterte for seg selv og sine de muntlige overlevninger, tradisjoner som det kalles.

Andre igjen bare rett og slett så seg om. De klokeste av dem, tror jeg, gjorde også det siste.

Hva gjøres så i dag?

Nå tar ikke jeg mål av meg her og nå til å gi noe altdekkende allmenngyldig svar.

Det er vel høyst individuelt hva som gjøres.

Men jeg har et inntrykk av at det i stor utstrekning har skjedd en betydelig endring i hvor folk flest finner sitt litterære ankerfeste.

Statistikken er blitt vår tids sannsiger.

Endeløse masser av tall mates inn i computere og elektronhjerter.

Ut renner det meter på meter av tallstørrelser og sammenstillinger.

I desimaler ned til de mikroskopiske kan vi lese av vår egen og andres situasjon.

Vi kan regne og sammenlikne.

I sirlige tallkolonner finner vi svaret på vår egen og andres utvikling fra nå og til evig tid.

Vi finner vår egen plass på statistikkens materielle

rangstige.

Vi avleser nøyaktig forholdet mellom by og land.

Vi kan i tallenes verden finne svar på hvor vi står i forhold til fiskeren på Elfenbenkysten.

Vi finner i brøker og desimaler svar på hvordan ungkaren har det i Tolga i forhold til familieforsørgeren med to barn på Stovner.

I indekser og prosentener leser vi vår egen vei til økt velferd eller mangel på sådan.

Nei, sier mange. Vi holder vår kulturarv høyt.

Joda, noen gjør det. I festlige anledninger, noen fler.

Men jeg er redd Arne Garborgs beskrivelse av jærbuen treffer flere og flere av oss:

"Han trur på skillingen og trøyster seg til Gud."

Produksjon for dekning av elementære livsbehov for menneskene er utgangspunktet og grunnlaget for alle kultursamfunn.

Ingen teknologi kan gjøre om et slikt faktum.

Alle samfunn og nasjoner har vokst seg fram på slike forutsetninger. Vi for vår del selvfølgelig også.

I vårt eget samfunn er det en klar oppgave å verne om landbrukets produksjonsmuligheter.

I denne sammenheng er en fornuftig disponering av natur viktig.

Det samme er å gi landbrukets utøvere økonomisk og sosialt en standard som gir akseptabelt utbytte av arbeidet

og en reell følelse av likeverd med andre yrkesutøvere i samfunnet.

Landbrukets faglige og økonomiske organisasjoner har en viktig oppgave som forkjempere for, og vakthold om, slike mål.

I vårt gjennomanalyserte samfunn gir statistikk og prognoser i tall viktige grunnlag for nødvendige vurderinger og mål i en slik sammenheng.

Men tallene alene forteller ikke alt og kan heller ikke gjøre det.

Snakkes det ikke også i vår tid om andre verdier, om noe som materielt ikke lar seg måle, om livsstandard?

Her kommer statistikken til kort. Men dermed er det ikke sagt at disse godene er verdiløse, tvert om.

Arbeid er ikke bare en beskjeftigelse mot kontantbetaling, det er også en livsform. Det er i dette siste mange av de andre verdier ligger.

Det gjelder for mennesket bak skrivebordet, for industriarbeideren ved samlebåndet og stemplingsuret, fiskeren på havet og bonden på sin gård.

Nå er det ikke slik at materiell velferd og trygghet kan tas ut av begrepet livsstandard. Økonomisk og sosial trygghet er grunnleggende nødvendig.

I vårt samfunn øyner vi muligheten for at alle kan få en materiell standard og en sosial trygghet som kan oppfattes som tilfredsstillende og rettferdig.

Som en av verdens 10 rikeste nasjoner kommer dette

bare an på vår evne til solidaritet og rettvis deling med hverandre.

Men det er når denne forutsetningen er oppfylt at vi må snakke om, og har råd til å snakke om, andre verdiformer.

Et av de forhold som vi da møter er at arbeid ikke bare skal være slit for betaling. Det skal gi noe i seg selv. Det skal bidra til å gi livsinnhold.

Det er mot en slik bakgrunn jeg vil si til dere:
Dere er privilegerte.

Når folk ser seg om i vårt land, ser velpleide åkre, djupe skoger, vidder og vann og sier: "Nei, for et vakkert land dere har," da er det kanskje din eiendom de ser.

Din arbeidsplass er hjemmet ditt, din familie, ofte dine arbeidskamerater.

Du skaper noe sammen med en levende natur, noe som vokser fram for deg dag for dag fra spiren til et ferdig høyverdig produkt.

Kanhende sliter du ofte, men da med en følelse av at du direkte gjør det for deg og dine, og at samfunnet og verden så sårt trenger akkurat ditt arbeid.

Jeg vil gjerne bruke denne anledningen til å si til dere:

Les statistikken og krev materiell rettferdighet.

Men glem ikke de andre verdier, iallfall ikke når du snakker med dine etterkommere.

Kanskje ligger det noe vesentlig i dette siste i forhold til framtida også for landbruket.

Lykke til med landsmøtet!